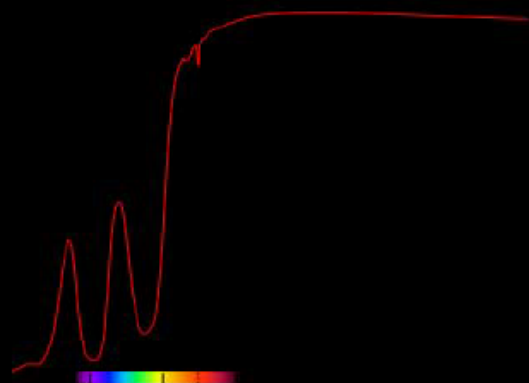

*International Center for cultural heritage
Institute Gosa*

*Suzana Polić-Radovanović
Slavica Ristić, Zoran Nikolić
Mirko Kozić*

Bildwissenschaft
and visual autonomy
in exploration of vulnerability
Cultural Heritage

*Center for multidisciplinary research
Central institute for conservation*

2010/2011

Publisher:

*Institut Goša d.o.o. Milana Rakića 35 Beograd
Centralni institut za konzervaciju u Beogradu, Terazije 26, Beograd*

For publishers:

*Marina Kutin, PhD, Senior Research Associate
Mila Popović Živančević, PhD*

Scientific Board:

*prof. Marija Hribšek, PhD
prof. Vladimir Milošević, PhD
prof. Zoja Bojić PhD (Australia)
Mirjana Puharić, PhD, Senior Research Associate
Joahim Striber, PhD (Romania)*

Reviewers:

*Pavle Hadžić, PhD, Senior Research Associate
Bore Jegdić, PhD, Research Associate*

Editor:

Boris Katavić, PhD, Senior Research Associate

Authors:

*Suzana Polić-Radovanović, PhD, Research Associate
Slavica Ristić, PhD, Senior Scientist
Zoran Nikolić, PhD, Research Associate
Mirko Kozić, PhD, Senior Research Associate*

The name of the exhibition:

*Bildwissenschaft and visual autonomy in exploration of
vulnerability Cultural Heritage*

Gallery:

*Cabinet of heritology of Interntional Center for cultural heritage,
Institute Gosa*

Project TR 19 205 A MNTRS

December 2010 god.

Circulation: 200

ISBN 978-86-86917-14-0

Između osećaja slike sveta i egzaktno dobijenih vizuelnosti

Projekat TR 19 205 A koji je finansiralo Ministarstvo za nauku i tehnološki razvoj, a realizovao Institut Goša, na multidisciplinarnan način povezao je probleme unapređenja tehnoloških procesa i primene novih materijala i tehnika, sa problemima zaštite kulturne baštine. Projekat je dao više značajnih rezultata, a jedan od njih svakako je i izložba "Bildwissenschaft and visual autonomy in exploration of vulnerability Cultural Heritage" urađena u saradnji sa Centralnim institutom za konzervaciju u Beogradu, uz podršku Ministarstva kulture Republike Srbije.

Tema uticaja aerozagadenja na životnu sredinu i kulturnu baštinu koja se u njoj nalazi, ovom izložbom istražena je i sa stanovišta filozofije nauke, kao i nauke o slici, koju označava pojam *Bildwissenschaft*. Rezultati istraživanja pokazuju višeslojni i kompleksan odnos čoveka prema stvarnosti, koji gradi tu realnost na promenama istorijsko-umetničke koncepcije slike kao modela odslikavanja, predstavljanja i prikazivanja realnosti, u kontekstu postmodernog društva.

Istraživanje je prezentovano specifičnim preseccima i unijama skupova koji sadrže dokumentarne fotografije i fotografije umetničkih dela, filozofske deskripcije, empirijski dobijene rezultate, metaforično oblikovane i vizualizovane naslove o pluralnim fenomenima, radiografske slike, skice i crteže, rukopise, web inserte i citate..... u poretku koji se problemski postavlja kroz pitanja valorizacije vrednosti, transfera ideja, vizuleni predstava mimikrijskog, koincidentnih transformacija percepcije, pogleda na svet i viđenja egzistencijalne stvarnosti, mnogostrukosti tumačenja gledanja i viđenja u akumulaciji značenja.

Vezivnu nit svih navedenih mnogostrukosti čini matematička logika, koja omogućava da se vizuelni i deskriptivni nosioci ideja čitaju kao iskazi o svetu u kojem "slikovne razlike" (ikoničke diferencije) između slike egzaktno dobijenih vizuelnosti, i jezika kao logosa, pulsira nešto što ima prizvuk metafizičke tradicije.

Naša kolektivna vizuelna memorija sveta u okruženju u kojem slika prethodi govoru, funkcioniše na mogućnosti da posredstvom gledanja i opažanja spoznajemo realnost. Međutim, intenzitet te izloženosti vizuelnim izazovima koje nude nove tehnologije, pre svega Internet, čini da se sopstveni kapaciteti za prijem vizuelnosti savremenog čoveka pune brzinom koja ne dozvoljava prostor za razmišljanje. Otuda možemo da govorimo o fenomenu vizuelnog znaka ispražnjenog od značenja.

Izložba "Bildwissenschaft and visual autonomy in exploration of vulnerability Cultural Heritage" vraća taj proces vizuelizacije na put logičkog iskaza kojim se može govoriti o društveno i civilizacijski važnim pitanjima. U tome vidim veoma važan rezultat istraživanja autora. Oni su, što je zaista značajno, učesnici, u manjoj ili većoj meri, svih drugih etapa razvoja projekta TR 19 205 A, te se u ovom slučaju nedvosmisleno može govoriti o višeslojnosti autorskog razumevanja problema vizuelne autonomije naučne slike koja se našla u fokusu istraživanja.

Filozofsko-naučne izložbe svakako predstavljaju nadgradnju istraživanja koja imaju mnoge zadatke u oblasti primenjene nauke. One omogućavaju da se u prostorima slikovnosti koji nadilaze tradicionalni pojam umetnosti, nauka sagleda u "svetu života". Zbog toga je važno reći da rezultat ovog istraživanja potvrđuje da se u artificijelnosti, simboličkim i drugim slojevima značenja, naučna slika neophodno uklapa u vizuelnost savremenog trenutka, kao vizuelizacija istorije intelektualnog kvaliteta.

dr Bore Jegdić

O autonomiji vizuelnog kvaliteta

Multidisciplinarno koncipirana izložba o vizuelnoj autonomiji slike u istraživanju ugroženosti kulturne baštine, obuhvata više naučnih oblasti koje autori vide objedinjene pod multidisciplinarno određenim pojmom *Bildwissenschaft*, aktuelizovanim u savremenim naučnim teorijama o slici, disperzivno različitih provenijencija.

Metodološki, nauka o slici u predloženoj postavci služi se slikama dobijenim numeričkom simulacijom strujanja aerozagadenja TE Kostolac. Predmet istraživanja je uticaj na neposredno okruženje u kojem se nalaze objekti kulturne baštine, među kojima je svakako najznačajniji arheološki lokalitet Viminacium.

U istraživanju autonomije naučne slike u trodimenzionalnom prostoru, autori se opredeljuju da numerički dobijenim vizuelnim sadržajima priključe vizuelnosti koje izlaze iz domena nauke i odnose se na umetnost, arhitekturu i dizajn. Metodologija odabira vizuelnih sadržaja oslanja se na matematičku logiku, teoriju skupova, teoriju oblika i višeznačnih preslikavanja. Slike kao vizuelni skupovi u čijim se sadržajima i vrednosnim potencijama traže unije i preseki skupova, inkluzije, simetrične razlike, partitivni skupovi, relacije ekvivalencije, implikacije, ili operacije kompozicije preslikavanja.

Vizuelnim sadržajem smatraju se i deskriptivne forme koje pripadaju filozofiji, različitim jezicima i pismima. Kao posledice izvršenih operacija ili iskaza, sistematizovanja komponenti u određene klase, te utvrđivanja njihove univerzalnosti, istražuje se ponašanje svojstava koja se mogu podvesti pod kompleksno značenje vizuelne autonomije. Prikazani koncept otvorenosti stalno promenljivih teorijskih struktura, u nastojanju da se nauka približi drugim oblastima teorije i prakse, svakako pripada postmodernom dobu.

Linda Hutcheon posmatrajući postmodernizam kao kulturni proces ili aktivnost koja ne podleže određenoj ili određujućoj definiciji, uvodi termin poetika, dok Gadamer uvodi pojam doživljaj razumevanja ili iskustvo, ono po čemu je subjekt intencionalno povezan s kontekstom. Prema ovom autoru, razumevanje nikada ne dopušta jednostavnu primenu nekog opšteg poznavanja pravila na razumevanje iskaza ili tekstova. To znači da razumevanje, tamo gde postoji, u stvari znači opažanje koje ulazi kao novo iskustvo u celinu našeg sopstvenog iskustva.

Upravo na liniji ovih koncepata, autori izložbe postavljaju raznovrsne vizuelne iskaze ispitujući koliko naučno dobijena slika korespondira sa vizuelno i/ili sadržajno ekvivalentnim formama, a da naučno dobijena slika dostigne isti nivo frekvencije u razumevanju / opažanju Gadamerovskog određenja: kada se posmatrač susretne sa naučnim slikama uvedenim u trodimenzionalni prostor, susreće se sa novom vizuelnom realnošću u kojoj je irelevantno poreklo slike, ako ona poseduje vizuelni kvalitet.

Bez obzira da li se posmatrač u teorijskom razumevanju problema slaže sa definicijom slike kao informacije koja je to postala u veku nauke i tehnike, ili je bliži filozofskom pojmu dekonstrukcije iz Deridine kritike logocentrizma zapadne metafizike, nesumnjivo je da je eksponiranje promena mimetičko-reprezentacijske paradigme slike u informacijsko-komunikacijsku, autore opredelilo da postupkom redukcije i oslobađanja slike od empirijskog podteksta, omoguće tumačenja ideje o vizuelizaciji ugroženog sveta u kojem se odvija život kulturnog dobra.

Izložbom se očigledno nastoji da obuhvati mišljenje o slici od Huserla, Witgenštajna do Deride, posebno u domenu pitanja da li i u kojoj meri u deskripciji jedne naučne oblasti, logos ne vlada više potencijom slike nego dopušta njenu autonomiju. U vizuelnosti predloženog koncepte prepoznaju se i citati Beltingove antropologije slike u pokušaju je da se jednoj vrsti redukcije pojma slike suprotstavi druga, umesto da se pokaže slika čoveka kao subjekta.

Čovek koji je stvaralac zagadenja, istovremeno je i uživatelj civilizacije koja počiva na ugrožavanju prirode. Čovek stoji iza slike simulacije delovanja na objekte kulturne baštine, i čovek kroz istraživanje vizuelnih autonomija, nudi odgovor i upozorenje da su baština i istorijsko pamćenje ugroženi.

U vizuelnoj poruci koja opisuje svu težinu i rasep u ambivalenciji savremenog čoveka, očigledno, naučna slika ili slika generisana primenom naučnih metoda, ima svoju autonomiju koja izdržava probu drugih vizuelnih kvaliteta. Istraživanje prikazano predloženom izložbom to svakako dokumentuje na metodološki i konceptualno primeren način.

dr Pavle Hadžić